

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
«БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки та психології

**Організація інклюзивної освіти
в закладах загальної середньої освіти**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

підготовки магістрів
(назва рівня вищої освіти)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)
спеціальності 013 Початкова освіта
(код і найменування спеціальності)

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація інклюзивної освіти в закладах
загальної середньої освіти»

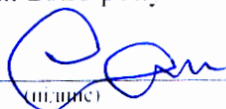
спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійної програми підготовки магістрів
для здобувачів вищої освіти V курсу.

Розробник: Овчаренко Олена Вадимівна, викладач, кандидат педагогічних наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Зав. кафедри

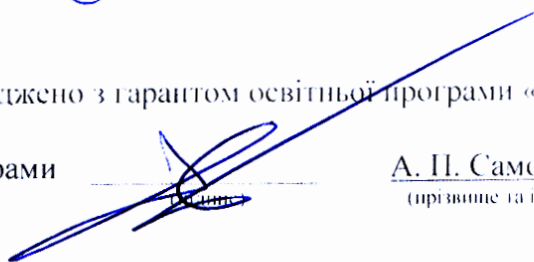

(підпис)

О. С. Самойлов
(прізвище та ініціал)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «31» серпня 2020 року

Гарант освітньої програми

(підпис)

А. П. Самодрин
(прізвище та ініціал)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «31» серпня 2020 року

Завідувач навчально-методичного відділу

(підпис)

І. В. Зеркаль
(прізвище та ініціал)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	ВДЗ 3. 01 «Законодавче та нормативно-правове регулювання охорони дитинства в Україні», ВДФ 3. 08 «Управління освітнім процесом у закладах загальної середньої освіти»	ВДЗ 3. 01 «Законодавче та нормативно-правове регулювання охорони дитинства в Україні», ВДФ 3. 08 «Управління освітнім процесом у закладах загальної середньої освіти»
Курс	V	V
Семестр	2	2
Загальний обсяг годин / кредитів	120/4	120/4
Кількість змістовних модулів	2	2
Годин на аудиторне вивчення	52	12
Годин на самостійне вивчення	68	108
Форма підсумкового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти» є засвоєння теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти; оволодіння магістрами базовими знаннями з інклюзивної освіти; уміннями та навичками комплексного застосування у професійній діяльності різноманітних навчальних стратегій, пов'язаних із особливими освітніми потребами учнів початкової школи.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Організація інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти» є:

- 1) сформувані усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти;
- 2) забезпечити засвоєння базових нормативних документів з питань організації інклюзивної освіти (законів, постанов Кабінету Міністрів України, наказів, розпоряджень, листів МОН, інших підзаконних актів);
- 3) виробити стратегії командної роботи фахівців закладу загальної середньої освіти при організації навчання та виховання дітей з особливими потребами;
- 4) забезпечити оволодіння формами і методами взаємодії з органами управління освітою, командою супроводу дитини з особливими потребами, батьками дітей з особливими потребами;
- 5) сформувані навички диференційованого навчання та оцінювання дітей з ООП;
- 6) виробити усвідомлення необхідності зростання педагогічної майстерності.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Організація інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти» забезпечує набуття здобувачами освіти ряду **компетентностей**.

Компетентності, що формуються:

ЗК 1. Здатність використовувати інформаційні технології: вміння самостійно здобувати нові знання та оперувати набутими вміннями, вміння використовувати програмні засоби в професійній діяльності з використанням ресурсів Інтернету.

ЗК 3. Здатність працювати в команді у мультидисциплінарному та мультикультурному середовищі відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм та на основі толерантності.

ЗК 4. Здатність до розроблення та управління проєктами: володіти емоційною культурою, спрямовувати свої зусилля на досягнення цілей, здійснювати підтримку та мотивацію суб'єктів соціальної взаємодії; вирішувати конфліктні ситуації.

СК 2. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі: здатність до використання сучасних підходів, технологій, методів, засобів навчання, у тому числі – до електронних освітніх ресурсів

СК 3. Здатність до здійснення просвітницької діяльності: готовність до методичної діяльності скерованої на підвищення психолого-педагогічної компетентності батьківської спільноти, науково-методичного рівня педагогічної спільноти; здатність до узагальнення, впровадження та розповсюдження передового педагогічного досвіду, наукових досягнень у галузі педагогіки та психології; здатність до роз'яснювальної роботи з батьками з питань охорони дитинства, правового захисту осіб з особливими потребами.

СК 4. Готовність до здійснення управління та адміністрування освітнього процесу в початковій школі: здатність скеровувати свої педагогічні дії відповідно до нормативно-правової бази освіти України та професійної етики; налагодження партнерства із соціальними інституціями.

СФК.2 Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з інклюзивним навчанням, здійснення психолого-педагогічного супроводу навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Виявляти готовність переглядати власну концептуальну позицію з розвитку освіти; розуміти та інтерпретувати сучасні концепції, ключові напрями реформування, цілі, завдання, принципи розвитку освіти в Україні.

ПРН 7. Адаптувати до освітнього процесу в початковій школі сучасні досягнення науки: інноваційні педагогічні та інформаційні технології.

ПРН 8. Інтегрувати зміст, методи, форми і засоби початкової освіти цілі розвитку особистості і соціуму; уміти; планувати психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в початковій школі; аналізувати та поєднувати методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку.

ПРН 13. Модифікувати та створювати максимально сприятливе освітнє середовище для розвитку, навчання і виховання дітей молодшого шкільного віку.

СПРН 1. Відтворювати теоретико-методологічні, нормативно-правові та організаційно-методичні засади організації інклюзивної освіти; здійснювати планування алгоритму та застосування технологій психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами в процесі інклюзивної освіти.

Після вивчення курсу «Організація інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти студенти повинні **знати:**

- законодавчо-правову базу організації інклюзивної освіти дітей з ООП;
- зміст нормативних документів, інструктивно-методичних джерел, що регламентують професійну діяльність і функціональні повноваження учителя-класовода, керівника закладу освіти з інклюзивними класами;

вміти:

- критично оцінювати та визначати прогресивні педагогічні підходи щодо

організації інклюзивного освітнього простору в умовах закладу загальної середньої освіти;

- використовувати нормативну базу, що регулює забезпечення прав учнів з особливими потребами на освіту;
- самостійно аналізувати сучасні моделі інклюзивної освіти учнів початкових класів;
- застосовувати різноманітні педагогічні технології навчання учнів з особливими освітніми потребами, стратегії їхнього особистісного розвитку;
- організовувати педагогічне співробітництво в команді супроводу дитини з ООП;

володіти:

- педагогічними технологіями навчання учнів з особливими освітніми потребами;
- методами безпечної практики роботи з учнями із особливими потребами;
- навичками застосування технічних та друкованих засобів освіти, спеціального обладнання в освітньому процесі учнів з особливими потребами.

4. Зміст програми навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні та законодавчо-нормативні засади інклюзивної освіти.

Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.

Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби». Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти та інклюзії. Соціальна та медична моделі порушень розвитку. Основні принципи інклюзивної освіти.

Тема 2. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства.

Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти: Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Приклади з законодавчо-нормативної бази окремих країн. Освітні закони України, сучасна освітня нормативно-правова база (Положення про спеціальну школу, Положення про ПМПК, Положення про індивідуальне навчання, Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, інструктивно-методичні листи МОН України щодо організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти. Основні завдання, принципи, методи, засоби психологічного і соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

Тема 3. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі.

Характеристика спеціальної освіти в Україні (вертикальна та горизонтальна структура; спеціальні заклади дошкільної та загальної середньої освіти, навчально-реабілітаційні та оздоровчі багатопрофільні центри тощо). Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей. Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти. Розгляд і обговорення окремих контроверсійних питань освіти дітей з особливими потребами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Організація інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти.

Тема 4. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.

Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Команда супроводу та її діяльність в умовах інклюзивного закладу освіти. Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання.

Тема 5. Курикулум освітнього та корекційно-розвивального процесів в закладі з інклюзивним навчанням. Індивідуальний навчальний план та його складові.

Курикулум (навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти): визначення та складові. Державний стандарт для дітей з особливими освітніми потребами. Загальноосвітні, спеціальні та корекційно-розвивальні програми, їх адаптація та модифікація. Реалізація курикулуму в навчальному процесі. Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму. Необхідність використання індивідуального плану у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану. Технологія розробки індивідуального навчального плану. Підготовка та вимоги до підписання ІНП. Співпраця з батьками при розробленні та виконанні індивідуального навчального плану.

Тема 6. Технологія педагогічної взаємодії між суб'єктами інклюзивної освіти в закладі загальної середньої освіти.

Суб'єкти інклюзивної освіти (органи управління освітою, адміністрація закладу загальної середньої освіти, команда супроводу, батьки дитини з ООП). Базові положення Постанови Кабінету Міністрів від 15 серпня 2011 р. № 872 Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 588 від 09.08.2017). Алгоритм дій суб'єктів освіти при створенні інклюзивного класу (на рівні органу управління освітою, керівника закладу освіти, групи фахівців індивідуального супроводу дитини з особливими освітніми потребами, батьків дитини).

Роль керівника закладу загальної середньої освіти, учителя-класовода в організації навчання дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі. Сучасні підходи до створення індивідуальної програми розвитку дитини з ООП і організації роботи команди психолого-педагогічного супроводу у початковій школі. Асистент учителя як член команди супроводу: основні функції, завдання, необхідні компетентності, посадова інструкція асистента учителя. Документація учителя-класовода і асистента педагога в інклюзивному класі початкової школи. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами в освітнє середовище (налагодження стосунків з педагогами та персоналом школи, обмін конструктивною інформацією, волонтерство та адвокатство батьків). Захист прав учасників освітнього процесу в інклюзивному класі (права дитини з ООП на якісну освіту, нормування та оплати праці учителя-класовода, асистента педагога, асистента дитини). Інтеграція різних форм і видів навчання дитини з ООП молодшого шкільного віку в системі інклюзивної освіти.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні та законодавчо-нормативні засади інклюзивної освіти												
Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.	10	4	2			4	10	2				8
Тема 2. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства.	12	4	4			4	12		2			10
Тема 3. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі.	22	4	4			14	22	2				20
Разом за змістовим модулем 1	44	12	10			22	44	4	2			38
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Організація інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти												
Тема 4. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	18	4	6			8	18	2	2			14
Тема 5. Курикулум освітнього та корекційно-розвивального процесів в закладі з інклюзивним навчанням. Індивідуальний навчальний план та його складові	32	6	4			22	32		2			30
Тема 6. Технологія педагогічної взаємодії між суб'єктами інклюзивної освіти в закладі загальної	26	6	4			16	26					26

середньої освіти												
Разом за змістовим модулем 2	76	16	14			46	76	2	4			
Всього	120	28	24			68	120	6	6			70

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи	2	2
2	Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти та інклюзії. Соціальна та медична моделі порушень розвитку. Основні принципи інклюзивної освіти	2	
3	Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства	2	
4	Характеристика спеціальної освіти в Україні. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі	2	2
5	Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, інструктивно-методичні листи МОН України щодо організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти	2	
6	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	2	2
7	Особливості організації корекційно-розвиткової роботи з дітьми з ООП відповідно до порушень розвитку	2	
8	Курикулум освітнього та корекційно-розвивального процесів в закладі з інклюзивним навчанням	2	
9	Сучасні підходи до створення індивідуальної програми розвитку дитини з ООП і організації роботи команди психолого-педагогічного супроводу у початковій школі	2	
10	Технологія педагогічної взаємодії між суб'єктами інклюзивної освіти в закладі загальної середньої освіти	4	
11	Роль керівника закладу загальної середньої освіти, учителя-класовода в організації навчання дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі	2	
12	Асистент учителя як член команди супроводу: основні функції, завдання, необхідні компетентності, посадова інструкція асистента учителя	2	
13	Захист прав учасників освітнього процесу в інклюзивному класі (права дитини з ООП на якісну освіту, нормування та оплати праці учителя-класовода, асистента педагога, асистента дитини)	2	
Усього годин		28	6

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти:	2	

	Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО		
2	Команда супроводу та її діяльність в умовах інклюзивного закладу освіти	4	
3	Створення у закладі умов для інклюзивного навчання дітей з ООП відповідно до вимог чинного «Закону про освіту»: підготовка матеріально-технічної бази і методичної бази, педагогічного персоналу	2	
Усього годин		8	

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Освітні закони України, сучасна освітня нормативно-правова база з питань організації інклюзивної освіти в закладі загальної середньої освіти	4	
2	Індивідуальний навчальний план дитини з ООП як складова курикулуму закладу загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням. Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану	4	2
3	Технологія розробки індивідуального навчального плану. Підготовка та вимоги до підписання ІНП.	4	2
4	Основні функції, завдання, необхідні компетентності, посадова інструкція асистента учителя	4	2
Усього годин		16	6

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Історія спеціальної освіти та інклюзії	8	8
2	Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти	8	12
3	Базові положення Постанови Кабінету Міністрів від 15 серпня 2011 р. № 872 Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 588 від 09.08.2017)	8	12
4	Організація роботи команди супроводу дитини з ООП. Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання	8	14
5	Державний стандарт для дітей з особливими освітніми потребами	6	12
6	Індивідуальний навчальний план та його складові	6	10
7	Загальноосвітні, спеціальні та корекційно-розвивальні програми, їх адаптація та модифікація	6	10
8	Особливості оцінювання результатів навчання дітей з особливими	6	10
9	Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами в освітнє середовище	6	10

10	Інтеграція різних форм і видів навчання дитини з ООП молодшого шкільного віку в системі інклюзивної освіти	6	10
Усього годин		68	108

10. Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання

Тематика рефератів

1. Роль і місце інклюзії у сучасній системі освіти України.
2. Основні підходи до реалізації інклюзивної освіти в закладі загальної середньої освіти.
3. Саламанкська декларація про принципи та практичну діяльність у сфері освіти осіб із особливими потребами.
4. Доступність та універсальний дизайн освітнього середовища у закладі загальної середньої освіти: принципи та технології впровадження.
5. Інноваційний досвід реалізації професійної діяльності в системі інклюзивної освіти країн Західної Європи.
6. Зарубіжний досвід співпраці громадських організацій із закладами загальної середньої освіти інклюзивного типу.
7. Соціальні служби та їх роль у наданні спеціальних послуг відповідно до різних освітніх потреб учнів з ООП.
8. Організація соціокультурних проектів у закладах загальної середньої освіти інклюзивного типу.
9. Організація соціально-педагогічних проектів у закладах загальної середньої освіти інклюзивного типу.
10. Організація благодійних проектів у закладах загальної середньої освіти інклюзивного типу.

Тематика презентацій

1. Модель інклюзивного освітнього середовища у закладі загальної середньої освіти.
2. Компоненти інклюзивної компетентності учителя-класовода у закладі загальної середньої освіти.
3. Компоненти інклюзивної компетентності асистента учителя-класовода у закладі загальної середньої освіти.
4. Презентація спеціальних освітніх програм для обдарованих і талановитих учнів у закладах загальної середньої освіти інклюзивного типу.
5. Презентація альтернативних методів комунікації учителя з учнями з особливими освітніми потребами.
6. Презентація фрагмента заняття (за власним вибором) з використанням однієї із педагогічних технологій навчання учнів із особливими освітніми потребами (технології опанування професійними знаннями, кооперативне навчання, інтерактивні технології, особистісно орієнтовані технології тощо).
7. Презентація методів і стратегій діяльності у непередбачених ситуаціях інклюзивного навчання в початкових класах закладу загальної середньої освіти.
8. Історії успішних відомих людей з обмеженими можливостями (персоналія на вибір студента).

Структура індивідуального проекту студента (завдання на залік)

1. Презентація (тема на вибір студента).
2. Скласти педагогічну задачу з проблем навчання та виховання дитини з ООП в умовах інклюзивної освіти (за зразком).
3. Скласти психолого-педагогічну характеристику учня з ООП за наданим шаблоном.

4. Підготувати повідомлення для виступу на семінарі-діловій грі: Засідання педагогічної ради на тему «Відкриття інклюзивного класу в школі: завдання, проблеми та перспективи» з індивідуальним повідомленням (за наданим порядком денним).

11. Методи навчання:

Загальні:

1. **Словесні** методи навчання: евристична бесіда; розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником.
2. **Наочні** методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.
3. **Практичні** методи навчання: вправи, практичні й дослідні роботи.
4. **Активні** методи навчання: сократівська бесіда, дискусія, cooperative learning, імітаційно-діяльнісні ігри, психодрама, кейс-стаді (метод ситуацій).
5. **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій:** програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання (Classroom, Prometheus, Coursera); WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

- 1) *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення учнями інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- 2) *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- 3) *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- 4) *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);
- 5) *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

- ПРН 2** – лекція, обговорення, тренування, самоуправління, «ажурна пилка», «ток-шоу»;
- ПРН 7** – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація;
- ПРН 8** – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу»; дерево рішень, асоціативний кущ, таблиця «З-Х-Д», тричастинний щоденник, есе;
- ПРН 13** – «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь», «мікрофон», рольова гра, імітація, «ажурна пилка», «ток-шоу»;
- ПРН 14** – обговорення, інструктаж; моделювання; «мозковий штурм», рольова гра; есе; презентація;
- СПРН 1** – лекція;
- «коло ідей», «мозковий штурм», аналіз ситуації/випадку/дилеми, правила

діалогу та дискусії, «ажурна пилка»; дерево рішень; демонстрація, презентація

12. Методи контролю

- усне опитування під час занять;
- оцінка вирішення типових завдань;
- оцінка вирішення педагогічних задач і педагогічних ситуацій;
- оцінка рефератів по окремих розділах дисципліни з використанням монографічної і періодичної літератури;
- дистанційний контроль;
- індивідуальний проект;
- залік.

13. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточне тестування та самостійна робота						Індивідуальний проект (залік)	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6		
Поточний контроль						40	100
5	5	5	5	5	5		
Контроль самостійної роботи							
5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B	добре	
75–82	C	задовільно	
68–74	D		
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;

- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка «5», але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

14. Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання.

Форми поточного контролю: письмове опитування, індивідуальний проект.

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік питань на залік

1. Історія спеціальної освіти та інклюзії.
2. Основні принципи інклюзивної освіти.
3. Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти: Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО.
4. Освітні закони України про організацію інклюзивної освіти.
5. Сучасна освітня нормативно-правова база (Положення про спеціальну школу, Положення про ПМПК, Положення про індивідуальне навчання, Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, інструктивно-методичні листи МОН України щодо організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти).
6. Завдання і принципи психологічного і соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.
7. Методи і засоби психологічного і соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.
8. Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей.
9. Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку.
10. Команда супроводу та її діяльність в умовах інклюзивного закладу освіти. Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання.
11. Курикулум освітнього та корекційно-розвивального процесів в закладі з інклюзивним навчанням. Реалізація курикулуму в освітньому процесі.
12. Державний стандарт для дітей з особливими освітніми потребами.
13. Загальноосвітні, спеціальні та корекційно-розвивальні програми, їх адаптація та модифікація.
14. Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму.
15. Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану.
16. Технологія розробки індивідуального навчального плану.
17. Співпраця з батьками при розробленні та виконанні індивідуального навчального плану.

18. Технологія педагогічної взаємодії між суб'єктами інклюзивної освіти в закладі загальної середньої освіти.
19. Суб'єкти інклюзивної освіти (органи управління освітою, адміністрація закладу загальної середньої освіти, команда супроводу, батьки дитини з ООП).
20. Базові положення Постанови Кабінету Міністрів від 15 серпня 2011 р. № 872 Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 588 від 09.08.2017).
21. Роль керівника закладу загальної середньої освіти, учителя-класовода в організації навчання дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі.
22. Асистент учителя як член команди супроводу: основні функції, завдання, необхідні компетентності.
23. Посадова інструкція асистента учителя.
24. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами в освітнє середовище (налагодження стосунків з педагогами та персоналом школи, обмін конструктивною інформацією, волонтерство та адвокатство батьків).

15. Методичне забезпечення:

- 1) навчальна програма дисципліни;
- 2) робоча навчальна програма дисципліни;
- 3) комплексна контрольна робота;
- 4) екзаменаційні матеріали (питання на залік);
- 5) конспекти лекцій;
- 6) інформаційно-методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
- 7) інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

16. Рекомендована література

Основна

1. Архітектурна доступність шкіл: навчально-методичний посібник/за заг. ред. Байди Л. Ю., Красюкової-Еннс О. В; колек. авторів: Азін В.О., Грибальський Я.В., Байда Л.Ю., Красюкова-Еннс О.В. – К., 2012. – 88 с.
2. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н.М. Дятленко, Н.З. Софій., О. В. Мартинчук, Ю.М. Найда, під заг. ред. М.Ф. Войцехівського. — К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. — 172 с.
3. Біла О. О. Першооснови соціально-педагогічного проектування: навчально-методичний посібник / О. О. Біла. – Одеса: Астропринт, 2012. – 260 с.
4. Білецька Л. Інклюзивне навчання : перші кроки в Україні/Л. Білецька // Дошкільне виховання. – 2007. – № 4. – С. 12 – 15.
5. Даниленко Л.І. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навч.–мет. пос. /Кол.:авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред.Даниленко Л.І., – К.:2007. – 128с.
6. Данілавичюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально- методичний посібник / За ред. А.А. Колупаєвої. – К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. (Серія «Інклюзивна освіта»).
7. Єфімова С.М. Налагодження партнерських стосунків з родинами / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навч. – мет. пос. /Кол. авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред. Даниленко Л.І. – К., 2007. – 128с.
8. Єфімова С.М., Королюк С.В. Лідерство та інклюзивна освіта: навчально-методичний посібник / За заг. ред. Колупаєвої А.А. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 164 с.
9. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні»//Відомості Верховної Ради. –

2006. – № 2 – 3. – С. 36 – 42.

10. Засенко В.В. Інтеграція осіб з порушеннями слуху: проблеми, пошуки, перспективи/Крок до компетентності та інтеграції в суспільство: Науково-методичний збірник/В.В.Засенко. – К.: Контекст, 2009. – 286 с.
11. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навч.-мет. пос. / Кол. упорядн.: Патрикеева О. О., Софій Н.З., Луценко І. В., Василяшко І. П. Під заг. ред. Шинкаренко В. І., — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013. – 96 с.
12. Інклюзивна освіта від А до Я: поради для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. – К., 2016. – 68 с.
13. Колупаєва А. Особливості управління інклюзивною школою / Колупаєва А., Софій Н., Найда Ю. // Директор школи. – 2011. – №11(635). – С. 23.
14. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія.- К.: Педагогічна думка, 2007. – 458 с.
15. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – 272 с.
16. Колупаєва А.А. Основи інклюзивної освіти : навчально- методичний посібник / за заг. А.А. Колупаєвої. – К. : «А.С.К.», 2012. – 308 с.
17. Колупаєва А.А., Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посібник. – К. : «А.С.К.», 2012. – 192 с.
18. Колупаєва А.А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання / А.А.Колупаєва, О. М.Таранченко. – Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. – 160 с.
19. Колупаєва А.А., Таранченко О. М. Путівник для педагогів та батьків дітей з особливими потребами. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка / А.А.Колупаєва, О. М.Таранченко. – Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. – 112 с.
20. Корж. А. С. Подготовка образовательного учреждения к инклюзивному образованию / А. С. Корж, Г. В. Скокова, Т.И., Брянцева // Начальная школа. – 2014. – № 4. – С. 89–90.
21. Кравченко Г.Ю. Інклюзивна освіта / Г.Ю. Кравченко. – Х: Ранок, 2014. – 144 с.
22. Ленів З. П. Арттерапія в інклюзивній освіті /З. П. Ленів // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія: [зб. наук. пр.]. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – Вип. 11. – С. 96 – 98.
23. Лернер Е. И. Похожее и непохожее. Отношение к детям с ограниченными возможностями. – М: Акад. проект, 2011. – 64 с.
24. Максимова Н.Ю., Милютин Е.Л. Курс лекцій по детской патопсихологии: Учебное пособие. – Ростов н. /Д.: Феникс, 2008. – 576 с.
25. Малярчук А.Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків: [навчальний посібник] / А. Я. Малярчук. – К: Літера ЛТД, 2005. – Ч. І. – 272 с.

Допоміжна

1. Мартинчук О. В. Основи корекційної педагогіки: [навч.-метод. посіб.] / О.В.Мартинчук. – К.: Київськ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 288 с.
2. Матвеева Н.О. Інклюзивна освіта: навчально-методичний супровід самостійної роботи студентів / Н.О.Матвеева. – Івано-Франківськ, 2015. – 160 с.
3. Методичне забезпечення діяльності педагогічних працівників дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів щодо роботи з дітьми, які мають особливості психофізичного розвитку: Наук.-метод. пос. / За ред..Н.І.Клокар, О.В.Чубарук. – Біла Церква: КОПОПК, 2006. – 121 с.
4. Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах//

Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 р. № 872.

5. Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю // Наказ МОН України від 05.12.2005 р. № 691.
6. Програма курсу «Асистент вчителя в системі інклюзивного навчання» Упор. матеріалів: Красюкова-Еннс О.В., Найда Ю.М., Байда Л.Ю. – К.: Канадський центр вивч. Інвал.; ВФ «Крок за кроком», 2012. – 12 с.
7. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та розумового розвитку/За ред. Вавіної Л.С. – К.: «АТОПОЛ», 2010. – 242 с.
8. Рейда К. Навчально-реабілітаційний центр для дітей із вадами фізичного та розумового розвитку// Дефектологія. – 2011. – №3. – С.46-47.
9. Розвиток політики інклюзивних шкіл. Інтегроване планування послуг, їх надання та фінансування в Канаді: посібник/ Дж.Блейз, Е.Чорнобой, Ш.Крокер, Е.Страт, О.Красюкова-Еннс.- К:Паливода А.В., 2012. -46 с.
10. Синьова Є.П. Тифлопедагогіка. Теорія виховання сліпих та слабозорих дітей / Є.П.Синьова. – Київ, 2009. – 212 с.
11. Сиротюк О.Л. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю. Діагностика, корекція і практичні рекомендації батькам і педагогам / О.Л.Сиротюк. – М.: ТЦ Сфера, 2003. –125 с.
12. Соціальна підтримка дітей з обмеженими функціональними можливостями/ Авт.-упор. Безпалько О.В., Губарева Т.Г. – К: Метод. рек., 2009. – 212 с.
13. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник/За заг. редакцією Колупаєвої А.А. – К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 124 с.
14. Управління педагогічними інноваціями в інклюзивній освіті: Навч. пос. / А.М.Ананьєв, С.В.Воронова, М.В.Малік та ін.; за заг. ред. С.К.Хаджираєвої. – К.: Освіта України, 2014. – 244 с.

17. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon3.rada.gov.ua .
2. Закон України «Про спеціальну освіту» (проект) // Міністерство освіти і науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua.
3. Концепція розвитку інклюзивної освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 №912) // Міністерство освіти і науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua
4. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
5. Освітній портал «Педагогічна преса» <http://pedpresa.ua/185635-osvityan-zaproshtuyut-na-vseukrayinskyj-naukovo-praktychnyj-seminar-web-stem-shkola-2017.html>
6. Постанова Кабінету Міністрів від 15 серпня 2011 р. № 872 Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 588 від 09.08.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/872-2011-%D0%BF> .
7. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» від 21.02.2018 №87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua
8. Постанова Кабінету міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 88 Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/88-2017-%D0%BF> .
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298 «Про оплату праці

працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-%D0%BF>.

10. Технологія індивідуального планування: посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.education-inclusive.com> .